

Slovenci v Zagrebu. V nedeljo 23. maja je dramatični odsek Slomškovega prosvetnega društva končal svoje igre za letošnje zimsko dobo. Za slovo so nam pokazali, kaj je doživel »Stric v toplicah«. Igra je sicer vesela in šaliva, a ne brez koristi. Med igro se je g. predsednik Rant Alojz, tajnik Stola sedmorice, zahvalil vsem igralcem in drugim sodelavcem ter obiskovalcem iger in nas navduševal, da naj ostanemo

dobri Slovenci. — Od praznika sv. Rešnjega Telesa do nedelje so bile duhovne vaje za dekleta. Udeležba je bila zelo lepa in upamo, da bo tudi duhovni uspeh lep. Govore je imel č. g. B. Remec D. J. iz Ljubljane. — Te dni se je poslovil od nas g. Rupnik Franc, tajnik in eden najboljših igralcev in pevcev Slomškovega prosvetnega društva. Želimo, da se kmalu zopet vrne v Zagreb.

Šoli v Ljutomeru Poljanec Olga-Marija, samska, rojena 14. novembra 1910 v Krčevini pri Mariboru. Zakaj je izstopila iz katoliške vere, javnosti zaenkrat še ni znano. — Dne 26. maja se je izvršila ob volitvi v nov čestni odbor temeljita sprememba. Mesto načelnika g. Kuhariča, Ljutomerskega župana, je bil izvoljen banski svetnik g. Štuhec in podnačelnik g. Hrastelj, trgovec v Gornji Radgoni.

Loče pri Poljčanah. So ljudje na svetu, ki samo nergajo. Spravijo se pač nad vse, kar jim pride blizu. In sedaj že premlevajo prazno slamo o ločnem petju po »Pohodu«, »Jutru«, »Slovencu« in še v »Slov. gospodarja« so zašli. Res je, da lepa pesem človeka dviga in blaži. Zato čast vsem, ki jo gojijo. Mislamo pa, da bo pesem tem več uspeha žela in jo bodo ljudje tem rajši poslušali, čim manj jo bodo nekaterniki blatili po listih. Več nesebičnega dela in manj nerganja, pa bo tudi kisle in zagrenjene življenje nekaterih lepše potekalo. — In naši šolski otroci! Lepo so hoteli proslaviti spomin naših mamic, kar so tudi storili. Pa pride človek, ki valed užalejnega ponosa vse obrne na »kšeft«. Grdo! Idealno delo se ne da nikdar z denarjem plačati, čeprav je še tako malenkostno. Sicer pa je že tudi že čas, da se nergačev odkrižamo z leve in desne. Če komu ni kaj prav, pa naj sam boljše napravi. Užalejnega ponosa pa prav nič ni treba zavijati v časopisni papir in ga na debelo ali na drobno prodajati.

Št. Ilj pod Turjakom. Na binkoštni ponedeljek je tukajšnji fantovski odsek Brainega društva uprizoril igro »Podrti križ«. Uprizoritev igre je imela namen, pokazati ljudem dobro in slabo stran človeškega življenja. Vloga kmeta Dovgana je pokazala, kako so bili kmetje nekaj ponosni na svoj stan in na vero svojih očetov. Za versko prepričanje so tudi pogumno nastopili, če je bilo treba. Vloga Ivana je dokazala, kam človek zabrede, ako se izneveri Bogu in veri. Vsi igralci so dobro rešili svoje vloge in želi splošno odobravanje. Fantje! Le vsi v dobra katoliška društva in nikdar vam ne bo žal za lepa mlada leta, ki tako hitro minejo. Sentilska dekleta tudi nočejo zaostati in si bodo v kratkem nabavila novo zastavo Marijine družbe, pod katero bodo varno korakala v razburkanih valovih mladih let. — Dobri možje pa so pod vodstvom g. župnika in cerkvenih ključarjev prispevali nekaj kovačev, da se je farna cerkev lepo prebela. Vsem, ki so kaj žrtvovali, naj Bog povrne stotero! — Naše skrbne manilce z g. kaplanom na čelu lepo pripravljajo svoje otroke za sveto birno, da bi njih ljubljenci res po sveti birni postali pravi vojščaki Kristusovi. — Naši gasilci so si nabavili motorno brizgalno in bo njena blagoslovitev meseca julija. — Za gradnjo društvenega doma se že dalje časa pripravljamo. Upamo, da se bodo s časom umaknili razni predsodki in sledili dobri ideji.

Griže. Dne 23. maja je skočilo blizu griškega mostu v Savinjo neko 17 letno dekle iz Velenja. K sreči je prišel čez most neki možki in jo je rešil. Vzrok poskušene samomora: neurečna ljubezen. — V soboto zvečer po šmarnicah smo proslavili 20 letnico majniške deklaracije. Vršil se je obhod z bakljami in lampijoni, s spremljanjem godbe, potem so se pele domoljubne pesmi, nastopili so šolarji z deklamacijami in g. profesor Bitenc iz Celja, ki nam je v svojem govoru predložil borbo Slovencev za politično samostojnost. Še pozno v noč so pokali topiči, švigale rakete in se je razlegala godba. — Naši fantje se pridno vadijo za nastop v Petrovčah 13. junija in za nastop v Celju 29. junija.

Laško. Mogočno je manifestiralo Laško z okoličnimi proslavo 20 letnice majniške deklaracije. V soboto zvečer se je vršila v hotelu Savinje slav-

Odprta noč in dan so groba vrata.

Velika Pirešica. Spomlad je pobrala Franca Kolarja, prevzitarja v Hramšah, starega 84 let. V svojem življenju in zlasti v starosti je bil silno navezan na dve reči: na cerkev in na priljubljeni list »Slovenski gospodar«, katerega je komaj pričakoval od številke do številke. Naj je bila pot še tako slaba, videli smo ga, kako je s čvrstimi koraki šel v cerkev. Ker je imel zelo močan in čist glas, je bil v mladosti cerkveni pevec; pozneje je rad molil v procesijah, ker je njegov močan in blagodoneč glas krepko zvenel. Bil je šaliv narave, da mu ni bilo kmalu para. Pri kupici rujnega vinca je stresal takšne iz rokava, da se mu je družba res iz srca smejala. Letošnje skrajno slabo vreme je povzročilo med našim ljudstvom mnogo bolezni; božja dekla smrt je pokosila tudi tega moža-poštenjaka, katerega bomo ohranili vsi stari in mladi Galičani v blagem spominu.

Svetina nad Celjem. Hudomavčev Francek, Rataj na Svetini, si je z velikim trudom in mnogimi stroški postavil tik svetinske Marijine cerkve čedno hišo; lepo si je vse uredil, opremil z vsem potrebnim pohištvom; vse je pripravil, kakor se nevesta pripravi za sprejem ženina. Saj pa bi Francek res tudi potreboval brihtno nevestico: bil je pri svojih 25 letih res še samec, pa še dvakrat samec, ker ni imel nikogar domačih več v hiši: starši so mu že davno odmrli, tudi bratje in sestre so šli v grob razen sestrice Julike, ki pa ima svojo hišo in gospodarstvo pri Kranjčevih; nujno bi torej potreboval nevesto za svoj čedni domek. Pa se je zglašila nevesta — bela smrt, ki ga je peljala v ozko, tesno hišico — v hladni grob. Veliko znancev in prijateljev je žalovalo 25. maja pri pogrebni sprevedu na tiho, v gozdih skrito svetinsko pokopališče. Dobri Francek, počivaj v miru do velikega dneva vstajenja!

Sv. Anton na Pohorju. Cerkevno predstojništvo sporča vsem romarjem, častilcem sv. Antona, da bo lepa nedelja letos 20. junija, torej en teden po glavnem romarskem shodu, ki bo v nedeljo 13. junija. Da ne bo pomote! — Cerkevno uro bi radi popravili, kar bi bilo zelo potrebno, a je smola v tem, da noben urar noče prevzeti tega dela za — borove kloce in smrekove storže, ki jih pri nas ne manjka, toda denarja ni in to je križ. — O prepotrebni cisterni se sklepa marsikaj, a zopet ista težava, da penz ni, dočim se tam doli nekje ne morejo pretočevati zaradi pomanjkanja podpor itd.

Marenberški okraj. Čitali smo, kako se je neki lesni trgovec pohvalil, da je delavcem ob času brezposelnosti v hudi zimi na listek mogel hrano in podobne reči dati. Ko bi pa bil dal kmetom denar, bi bil mogel kmet sam delavce preskrbeti. Je nas mnogo gozdnih delavcev in smo veliko delali v gozdih. V soboto pa smo se morali z listkom zadovoljiti, katerega nam je gospodar dal. Nekateri so seveda skoro polovico zapili. Hvala Bogu, da so se tudi novi lesni trgovci pobrigali za naš kraj. Cena pri lesu se je vsaj nekaj zvišala. Sedaj tudi mi delavci dobimo že pri delodajalcih denar, ker ga že tudi kmetje dobijo. Pritožujejo se nekateri lesni trgovci, ne vsi, da so morali les postaviti v Banat in na Bač in da so ga morali prodati brez denarja; to pa ni resnica, ker če bi morali lesni trgovci prodati brez denarja samo en splav lesa, bi takoj opustili lesno trgovino. Še to bi pripomnili, da so prej marsikateri kmeta tako pritiskali, da je moral skoro do 8 cm vse posekati, da je bil trgovec izpolnil voljo. Upamo, da se bodo razmere še

zboljšale; nekaj so se že, ker se že pozna malo konkurenca.

Apače postajajo vedno bolj slavne. Na binkoštni ponedeljek se je pripeljalo na kolesih nad 60 kmetovalcev iz Veržaja, Križevcev in Ljutomer, ki so si ogledali vzorno Mešniovo posestvo, gospodarska poslopja in živino. Na izlet so prišli šolarji iz Križevcev, ki so nam zapeli nekaj ljubkih slovenskih pismic. Prihajajo že tudi letoviščarji iz Avstrije, ki si hočejo pri nas ne samo oddahniti, temveč tudi nekaj prihraniti, ker so življenjske potrebščine cenejše. — Dočim tuje prihajajo, pa domačini, sami kmečki fantje in dekleta, odhajajo na poletno delo v Nemčijo. Hočejo si kaj prilažiti v onih krajih, kjer se življenjske potrebščine prodajajo na izkaznice kakor pri nas med vojno. Gotovo jim dobo dali tam tudi kaj vsenemškega navdušenja za na pot. — Zakonsko zvezo sta sklenila učitelj v Stogovcih g. Stanko Hinterlechner in hčerka tukajšnjega trgovca g. Marjeta Kolerič. — Zidarji od Sv. Ane v Slov. goricah so začeli s popravili cerkve. S smotrenim delom g. župnika postaja naša cerkev vedno lepša od znotraj in od zunaj.

Ljutomer. Dne 18. maja je naznanila svoj izstop iz katoliške cerkve učiteljica na ljudski

Pri ženah, ki trpe leta in leta radi težke stolice,

pokaže uporaba naravne

FRANZ - JOSEFOVE

grenčice, užite zjutraj in zvečer po četrt čaše, dobre uspehe. Tudi občutljivejši pacijentke uživajo rade

FRANZ - JOSEFOVO

vodo, ker se že v kratkem času pokaže prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

nostna akademija pri nabito polni dvorani ljudstva iz mesta in okolice. Na sporedu so bile zelo izbrane točke, govor g. dr. Kalana iz Celja pa je navdušil ljudstvo, da je neprenehoma klicalo našemu voditelju dr. Korošcu. Po hribih pa so goreli kresovi in kazali zvestobo do našega voditelja dr. Korošca. — V nedeljo takoj po rani sv. maši je bilo še eno zborovanje v proslavo majniške deklaracije in to na trgu. Zborovalci so pazljivo poslušali govor g. dr. Kalana iz Celja in bivšega oblastnega poslanca g. Matevža Deželak. Ta proslava je pokazala, kako slovenski narod visoko ceni svoje voditelje, ki ga vodijo po pravi poti v boljšo bodočnost. Na žalost pa moramo pripomniti, da je peščica Laščanov to proslavo bojkotirala. Dočim so v ogromni večini posestniki hiš izobesili zastave, jih ti niso izobesili, čeprav se trkajo na svoja »nacionalna« prsa. Toda mi dobro vemo, kdo so ti gospodje; prej so bili vse drugo ko Slovenci, to je pod Avstrijo, danes pa hočejo biti sol Jugoslovije. Zapomnite si: Če nočete z našim kmečkim prebivalstvom, vam tudi mi ne bomo nosili denarja in polnili vaših nenasitnih želodcev! Naj velja geslo, ki ste ga sami izdali tik te proslave: »Kdor ni z nami, je proti nami!« Po tem geslu se bomo tudi mi ravnali!

Marija Gradec pri Laškem. Banska uprava je naš občinski proračun za dobo od 1. aprila 1937 do 31. marca 1938 potrdila. Izdatki znašajo Din 155.015. Istotoliko tudi dohodki, ki se pokrijejo s 108% doklado. Lani je doklada znašala 123%. V naši občini se večina proračunskih stroškov krije z dokladami na direktni davek, ker je večina obrti v Laškem. V občini Laško, kjer ima občina Marija Gradec svoj sedež, imajo letos samo 40% doklado. Občina Marija Gradec je bila ustanovljena leta 1873 predvsem zato, da bi narodno se prebujajoči slovenski katoliški kmetje iz okolice ne motili nemškutarskih Laščanov pri gradnji stebrov za nemško-protestantovski most do Trsta. Leta 1933 pa so pridružili naši občini še od bivše občine Sv. Rupert katastrarno občino Sv. Peter. Občina Marija Gradec šteje okrog 3600 prebivalcev, nima pa nikjer središča v svoji občini, ampak je imela ves čas, odkar obstoja, svoj sedež v Laškem. To je nam naproti JNS režim meseca marca 1934 tudi z uredbo uveljavil. Zemljepisna lega naše občine je kaj čudna; na severu meji na celjsko, na jugu pa na zidanmoško občino. Železniška postaja in pošta Rimske toplice sta v občini Marija Gradec, a vasi Mala breza, Alešče, Modrič, ki tudi spadajo sem, pa prejemajo pošto iz Sv. Jurja ob juž. žel. Najlepše pa še pride, to je, da mora večina Marijagradčanov hoditi mimo tuje občinske pisarne v svojo občino. Ko smo leta 1935 svobodneje zadihali in smo meseca septembra ustanovili svojo politično organizacijo, smo že na odborovi seji 25. oktobra napravili soglasen sklep, da se občini Marija Gradec in Laško združita v eno občino. To je zahtevalo tudi nad 90% volilcev. Velel tega smatramo, da bo našo zahtevo, ki je iz vseh ozirov upravičena, g. notranji minister dr. Korošec uveljavil. — Naša občinska pota so se letošnjo spomlad zopet marsikje popravila. To se je storilo deloma iz svojega proračuna, deloma pa s prav izdatno podporo banske uprave, od katere smo prejeli 7000 Din. Seveda se ne more vsem naenkrat ustreči, to lahko vidi vsak, kateri ve, da občina obsega preko 40 vasi in naselij in je od izliva Gračnice v Savinjo do meje celjske občine nad tri ure hoda, prav toliko tudi od Rimske toplice do Sv. Ruperta.

Sv. Rupert nad Laškim. Trda se dandanes godi vsakemu kmetškemu človeku — imoviti, brezskrbni posestniki so še samo izjema, a hribovcem so še večji siromaki, kakor drugi stanov-

ski tovariši v dolih in poljanah! Kmetje v »urvaldu«, ki smo po veliki večini daleč proč od prometnih krajev, pogrešamo predvsem cest, ki bi nas vezale z ostalim svetom. Sentruperčani imamo do Laškega »samo« 14 km, po nekdanj okrajni, sedaj občinski cesti. Za štiri leta ni prišel niti en kamenček gramoz na to cesto: marijagraška občina ne more skrbeti za to cesto, ker nima sredstev. Reklo se je, da je ta cesta uvrščena med tiste ceste, ki bodo subvencionirane; pa menda ni res, ker se za cesto, ki vedno bolj propada, ne stori ničesar. Do Sv. Jurija imamo »samo« 8 km; od Zabrega na Kalobju pa je ta cesta v takem stanju, da bi jo najbolje označili z besedo: grozna! Naj bi se nas vendar usmili celjski cestni odbor, ki ima to cesto že v programu.

Brežica. Dvajsetletnica majniške deklaracije se je vršila pri nas dostojno velikemu pomenu tega dogodka in slovesno. Na predvečer so z razglednega hriba Sv. Vida švigile rakete kvišku, po posavskih gričih in hribih so zagoreli kresovi, zagrmeli so topiči: vse to je izražalo pomembnost začenjajoče se proslave. V nedeljo se je v Brežicah, ki so vse bile v zastavah, zbralo ljudstvo na velikem prostoru pred Lipejevo trgovino. Poleg Brežic so bile zastopane vse sosedne župnije. Iz nekaterih so se moške in fantje pripeljali na okrašenih vozovih. Ob desetih je g. dr. Brglez v imenu pripravljalnega odbora z navdušenimi besedami otvoril slavnostno zborovanje. O majniški deklaraciji, njenih predzgodovini, njenem pomenu in njenih posledicah so govorili: predsednik Prosvetne zveze g. dr. Hohnjec, banski svetnik g. Tratnik in narodni poslanec g. dr. Veble. Po zborovanju se je ob sviranju treh godb (rajhenburške, dobovske in pišečke) vršil manifestacijski sprevod po mestu. Proslava je napravila na vse sloje ljudstva najlepši vtis.

Pišce. V nedeljo 23. maja so nam priredili naši mali pod vodstvom učiteljstva v šoli matersko proslavo. Kako je bilo, bi vprašali. Spored je bil prav pester. Posvečen slovenski materi, zgledni, skrbni, trpeč. Solze v marsikaterem očesu so govorile, da je prireditelj dosegla svoj namen. Ko smo zapuščali šolo, so bile naše želje, da bi ti, mati slovenska, znala tako vzgajati svoje otroke, da bi bili pripravljeni dati življenje zate. Taki bodo znali tudi ljubiti Boga in svoj narod.

Peter Rešetlar rešetlari.

Majniška deklaracija. »Jutro« in seveda tudi njegova večerna pišula v Mariboru sta pisala o majniški deklaraciji takole: Prvi članek, da je bila deklaracija protijugoslovanska; drugi članek, da je bila sicer jugoslovanska, da pa je bila v habsburškem okviru; tretji članek, da je bila sicer v habsburškem okviru, da pa je bil velik pokret za probujanje jugoslovanske državljanske zavesti; četrti članek, da je majniška deklaracija prav za prav samo delo njihovih ljudi, in sedaj po proslavi pa pride članek, da so klerikalci bili proti majniški deklaraciji. Citatelji teh časopisov so res ubogi backi!

Zakaj stojijo pristaši JNS ob majniški proslavi ob strani? Čisto pravilno, saj so se leta 1917 tudi skrivali in so pustili druge, da so šli po kostanj v ogenj, oni pa bi radi sedaj sami kostanje jedli!

Najvažnejše: Pucelj je star 60 let! Ko ves slovenski narod obhaja spomin 20 letnice, kar je dr. Korošec v imenu naroda prečital znamenito majniško deklaracijo, je »Kmetijski list« vso prvo stran izpolnil s slavošpevom Pucelju. Tudi to mi ugaja. Kajti vidim s tem, da je pri

teh ljudeh njihova oseba vse, njihova osebna korist vse, narod pa je le za to tukaj, da drži hrbet, da pride tak »voditelj« na vrh. Nič ne zametujem Puceljevih »zaslug«, recimo za centralizem, ki ga je ravno on omogočil v Jugoslaviji s svojimi samostojneži, toda, če je to njemu hasnilo in njegovi številni družini, mu narod za to ne bo nikdar hvaležen, pa če še enkrat po 60 let učka.

»Kmetijskemu listu« je starokatoliška vera prava! Če kdaj rečem »Kmetijskemu listu«, da je proti katoliški veri, se vedno obregne, da naj mu dokažem. Če mu dokažem, pravi, da zavijam besedo. V zadnji številki sem pa ponovno čital, kako hvali krivoversko starokatoliško zmoto, ki se je začela nekje na Nemškem in se zato pri nas imenuje »narodna« cerkev. »Kmetijskemu listu« je vse to pravo, kar ni pravo. Saj pri njem tudi naslov sam ni pravilen, ker je to Puceljev mesarski list, ne pa kmetijski.

Čemu priznašanje? Naši liberalci so slino sicer kani ljudje. Niti ne misli, da bi mu kaj napravil, se že cmeri, da se mu godi krivica. Kake krivice pa nam je delala JNS, pa smo že menda vsi pozabili? Čemu priznašanje? Mislite, da bodo ti Herodeži kdaj postali boljši? Nikdar ne! Oni živijo le od slovenozštva!

Sami križi! V Avstriji je hudo, tam so sami križi! Greš po cesti, začno padati na tebe papirni križi; greš v stadion, zamahajo platneni križi; greš v hribe, najdeš narisane križe na najvišjih skalah. In kakšen križ ima Sušnik s temi, ki mu delajo in sejejo te križe! In če enkrat zmaga ta Hitlerjev križ v Avstriji, bomo najbrže tudi mi imeli križe s temi križi!

Čudna dežela. Japonska je čudna dežela, tam ni mogoče najti ljudi, ki bi hoteli biti ministri. Tam bi bilo polje za Pucelja!

Tudom Madjarom! Pretekli teden so imeli naši sosedje Madjari velike slovesnosti ob priliki obiska italijanskega kralja, ki se je peljal preko naših krajev. Meni je zelo žal otrok, ki so se pri tej priliki ponesrečili. Upam pa, da vsaj kake druge nesreče ne bo!

Za razorožitev! Naenkrat so se pojavili tovarnarji orožja, da se naj države razorožijo! Vse orožje je treba uničiti! Seveda, pozneje bo pa treba — novega kupiti! Samo da je kšeft!

Sovjetsko kmetijsko gospodarstvo.

Sovhozi

Sodobni sovjetski gospodarski sistem pozna tri vrste gospodarstva: »sovhozi« (sovjetskoje hozejstvo = gospodarstvo), »kolhozi« (kolektivnoje hozejstvo) in samske kmetije. Sovhozi so gospodarske tovarne za kruh, kakor jih večkrat nazivajo boljševiki sami. Razmere kmečkih delavcev do sovhoza so ravno take kot razmere tovarniških delavcev do vodstva tovarne; delajo in prejemajo plačo (navadno v naravi), a niso solastniki sovhoza in ne inventarja. Sovhoz se smatra kot vzor komunističnega gospodarstva in v teku časa bi se vse kmečko gospodarstvo v sovjetiji moralo izpremeniti v sovhoze. Leta 1933 je bilo po sovjetski statistiki 5000 sovhozov in 22.500 kolhozov. V sovhozih je bilo 18% vseh poljedelcev in v kolhozih 65,4%. Potem bi bilo še 16,6% samostojnih kmečkih gospodarstev. Tudi kolhozniki dobivajo za svoje delo plačilo v naravi, in sicer vse življenjske potrebnosti, v kolikor so delali. Poleg tega imajo kolhozniki v zadnjem času še četrto do